

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
22 лютого 2021 року
Протокол № 10

Перший проректор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

22 лютого 2021 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ТЕРИТОРІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ
ТА РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування**

РОЗРОБНИК:

Т.в.о. ректора, доцентка кафедри публічного управління та адміністрування, кандидатка наук з державного управління, доцентка
«31» січня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
«01» лютого 2021 року, протокол № 6.

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, доцент
«01» лютого 2021 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
«01» лютого 2021 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
«17» лютого 2021 року, протокол № 5.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 8
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 8
4.2. Аудиторні заняття	– 8
4.3. Самостійна робота студентів	– 8
5. Методи навчання та контролю	– 9
6. Схема нарахування балів	– 9
7. Рекомендовані джерела	– 10
7.1. Базові джерела	– 10
7.2. Допоміжні джерела	– 10
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 13

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 28	Публічне управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 281	Публічне управління та адміністрування
3. Назва освітньої програми	–	Освітньо-професійна програма «Магістр публічного управління та адміністрування. Територіальне управління та місцеве самоврядування»
4. Назва дисципліни	–	Територіальне управління та розвиток місцевого самоврядування
5. Тип дисципліни	–	обов'язкова
6. Код дисципліни	–	МППО 8
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	другий
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	магістр
9. Курс / рік навчання	–	перший
10. Семестр	–	другий
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг(кредитів ЄКТС / годин)	– 4,0/120	
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	– 36	
% від загального обсягу	– 30,0	
лекційні заняття (годин)	– 18	
% від обсягу аудиторних годин	– 50,0	
семінарські заняття (годин)	– 18	
% від обсягу аудиторних годин	– 50,0	
самостійна робота (годин)	– 84	
% від загального обсягу	– 70,0	
тижневих годин:		
аудиторних занять	– 2	
самостійної роботи	– 4,7	
курсова робота (кредитів ЄКТС / годин)	-	
3) заочна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	– 16	
% від загального обсягу	– 13,3	
лекційні заняття (годин)	– 8	

% від обсягу аудиторних годин	–	50,0
семінарські заняття (годин)	–	8
% від обсягу аудиторних годин	–	50,0
самостійна робота (годин)	–	104
% від загального обсягу	–	86,7
тижневих годин:		-
аудиторних занять	–	0,95
самостійної роботи	–	6,10
курсора робота (кредитів ЄКТС / годин)		-
12. Форма семестрового контролю	–	екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:		
1) попередні дисципліни	–	- МППО2 «Право в публічному управлінні» - МППО3 «Стратегічне управління та управління змінами»
2) супутні дисципліни	–	- МППВ2.2 «Управління розвитком регіону» - МППВ2.4 «Регламенти, процедури і рішення органів місцевого самоврядування» - МППВ2.5 «Місцеві вибори та служба в органах місцевого самоврядування»
3) наступні дисципліни	–	- МППВ3.5 «Бенчмаркінг та прогнозування регіонального розвитку» - МППВ3.7 «Управління комунальною власністю» - МППВ3.8 «Співробітництво територіальних громад» - МППВ3.9 «Регіональні та муніципальні цільові програми»
14. Мова вивчення дисципліни	–	українська.

2. Заплановані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «**Територіальне управління та розвиток місцевого самоврядування**» в рамках освітньої програми «**Магістр публічного управління та адміністрування. Територіальне управління та місцеве самоврядування**» спрямоване на здобуття магістрами спеціальних (фахових) компетентностей:

ЗК 1. Здатність абстрактно, критично мислити, аналізувати сучасні соціально-економічні проблеми розвитку суспільства, синтезувати отримані знання та формувати обґрунтовані пропозиції, стверджувати власну життєву позицію.

ЗК 2. Здатність працювати в команді та рухатись до спільної мети, бути лідером, мотивувати людей, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 2. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери із застосуванням підходів і принципів стратегічного планування, критеріїв оцінювання результативності та ефективності, враховуючи умови зовнішнього середовища та внутрішні чинники діяльності.

СК 4. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК 8. Здатність визначати напрями розвитку галузі, території, інших об'єктів публічного управління та розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК 11. Здатність використовувати на практиці сучасні інструменти управління регіональним та місцевим розвитком.

Зміст підготовки здобувачів вищої освіти в рамках вивчення навчальної дисципліни «Територіальне управління та розвиток місцевого самоврядування» освітньої програми «Магістр публічного управління та адміністрування. Територіальне управління та місцеве самоврядування» сформульований у термінах таких результатів навчання:

РН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН 06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

РН 13. Уміння розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження кращих форм і методів діяльності органу публічної влади, виходячи із пріоритетів регіонального та місцевого розвитку.

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>	
<i>1. Знання</i>	
1.1)	відтворювати понятійно-термінологічний апарат навчальної дисципліни;
1.2)	тлумачити поняття та функції територіального управління, місцевого самоврядування, державної регіональної політики, місцевого економічного розвитку;
1.3)	характеризувати етапи формування системи місцевого самоврядування в Україні;
1.4)	знати нормативно-правові засади територіального управління та розвитку місцевого самоврядування в Україні;
1.5)	зміст системного підходу до територіального управління і розвитку місцевого самоврядування.
<i>2. Розуміння</i>	
2.1)	обґрунтовувати сутність державної політики у сфері місцевого самоврядування, державної регіональної політики;
2.2)	пояснювати сутність та інструменти державної регіональної політики, місцевого економічного розвитку;
2.3)	обґрунтовувати місце та роль Державної стратегії регіонального розвитку України у територіальному управлінні;
2.4)	обговорювати особливості територіального управління на різних рівнях адміністративно-територіального устрою;
2.5)	принципів місцевого самоврядування та сфери їхньої практичної реалізації.
<i>3. Застосування знань</i>	
3.1)	визначати елементи системи місцевого самоврядування, чинники та динаміку їх розвитку;
3.2)	формулювати пропозиції щодо розподілу повноважень між центральними, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також між елементами системи місцевого самоврядування;
3.3)	впроваджувати принципи ефективності у функціонування системи територіального управління;
3.4)	визначати раціональні підходи до вирішення проблем, пов'язаних із територіальним управлінням, розвитком місцевого самоврядування, місцевим економічним розвитком;
3.5)	тлумачити та використовувати на практиці норми законодавства, що регулюють відносини у сфері територіального управління, в тому числі місцевого самоврядування.

4. Аналіз	
4.1)	інтерпретувати принципи територіального управління, місцевого самоврядування, місцевого економічного розвитку;
4.2)	узагальнювати досвід організації територіального управління у зарубіжних країнах;
4.3)	виявляти основні тенденції територіального управління та розвитку місцевого самоврядування в Україні;
4.4)	визначати види та характер проблемних ситуацій, які виникають в ході реалізації реформи територіальної організації влади в Україні;
4.5)	систематизувати критерії оцінки ефективності заходів, спрямованих на удосконалення територіального управління в Україні.
5. Синтез	
5.1)	організовувати процес прийняття раціональних та обґрунтованих управлінських рішень на рівні структурного підрозділу або органу територіального управління;
5.2)	пояснювати особливості формування органів територіального управління;
5.3)	узагальнювати особливості територіального управління у різних країнах.
6. Оцінювання	
6.1)	визначати результативність та ефективність надання послуг населенню на місцевому рівні.
6.2)	критично оцінювати рішення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
7. Створення (творчість)	
7.1)	генерувати адекватні сучасним умовам ідеї щодо перспектив територіального управління та розвитку місцевого самоврядування з урахуванням системного, ситуаційного, функціонального, комплексного та історичного підходів;
7.2)	забезпечувати ефективну комунікацію між суб'єктами реалізації права на місцеве самоврядування.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Територіальна організація влади в Україні та територіальне управління

Моделі територіальної організації влади. Трансформаційні процеси у сучасній Україні. Система адміністративно-територіального устрою України. Основні проблеми адміністративно-територіального устрою України та напрями їх вирішення. Актуальні проблеми організації територіального управління в Україні. Об'єкти і суб'єкти територіальної організації влади та територіального управління в Україні. Основні принципи територіальної організації влади та територіального управління в Україні.

Тема 2. Державна регіональна політика в Україні

Поняття та сутність регіону. Регіон як об'єкт регіонального управління. Регіональне управління: сутність та цілі. Сутність, мета, основні завдання та нормативно-правові основи державної регіональної політики. Державна регіональна політика як складова політики держави. Зміст принципів державної регіональної політики та їх практична реалізація в Україні. Об'єкти, суб'єкти та пріоритети державної регіональної політики. Державна стратегія регіонального розвитку України. Регіональні стратегії розвитку.

Особливості реалізації регіональної політики органами влади в Україні. Повноваження КМУ, центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування при здійсненні регіональної політики. Агенція регіонального розвитку.

Складові державної регіональної політики: особливості формування та реалізації Інституційне забезпечення державної регіональної політики: стан, проблеми та перспективи.

Тема 3. Становлення та розвиток системи місцевого самоврядування

Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Місцеве

самоврядування та його місце в системі публічної влади. Еволюція місцевого самоврядування в Україні та інших країнах світу. Характеристика елементів системи місцевого самоврядування України. Система місцевого самоврядування на рівні базових адміністративно-територіальних одиниць. Посадові особи місцевого самоврядування. Особливості місцевого самоврядування на регіональному та субрегіональному рівнях. Особливості систем місцевого самоврядування у містах Києві та Севастополі.

Місцеве самоврядування як форма партисипативної демократії: правові основи та досвід міст України. Форми участі громадськості у публічному управлінні. Основні принципи участі громадськості у місцевому самоврядуванні.

Асоціації органів місцевого самоврядування.

Зміст державної політики у сфері місцевого самоврядування. Мета й головні завдання державної політики у сфері місцевого самоврядування. Періоди становлення державної політики України у сфері місцевого самоврядування.

Основні фактори, що впливають на розвиток місцевого самоврядування в Україні: зовнішні і внутрішні, сталі і змінні, об'єктивні і суб'єктивні. Географічний, суспільно-політичний, історичний та соціокультурний чинники розвитку місцевого самоврядування. Чинник природоресурсного потенціалу для збалансованого соціально-економічного розвитку території. Генетичні, еволюційні, інтеграційні, прогностичні фактори.

Групи ресурсів формування державної політики місцевого самоврядування в Україні. Механізми реалізації потенціалу місцевого самоврядування: організаційний, правовий, фінансово-економічний та інформаційний.

Децентралізація та деконцентрація владних повноважень як чинник розвитку місцевого самоврядування. Проблеми забезпечення самостійності територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення.

Механізми взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Співробітництво територіальних громад.

Тема 4. Місцевий економічний розвиток

Сутність понять «розвиток», «місцевий розвиток», «економічний розвиток», «сталий розвиток». Поняття та сутність місцевого економічного розвитку (МЕР). Довготривалі та безпосередні цілі МЕР. Завдання МЕР. Трисекторний характер процесу МЕР – місцева влада, бізнес, неурядовий сектор (громада). Принципи та концепції місцевого економічного розвитку. Нормативно-правове забезпечення МЕР в Україні.

Жорсткі та м'які чинники впливу на МЕР. Алгоритм впровадження МЕР. Інструменти МЕР. Важливість та форми планування МЕР.

Тема 5. Результативність і ефективність територіального управління

Поняття «ефективність» у системі органів державної влади та місцевого самоврядування.

Управління якістю як основа ефективного управління територіями. Організаційно-правові засади розробки систем управління якістю ефективного управління територіями.

Забезпечення ефективності територіального управління та місцевого самоврядування. Алгоритм проектування, розробки та впровадження систем управління якістю в органах місцевого самоврядування та місцевих органах виконавчої влади.

Критерії оцінки результативності діяльності органів державного управління територіями та органів місцевого самоврядування. Теоретичні засади оцінки результативності та ефективності. Оцінка виконання функціональних повноважень співробітників місцевого органу виконавчої влади та місцевого самоврядування. Аналіз організаційної структури з функціональними повноваженнями системи територіального управління та місцевого самоврядування.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Територіальна організація влади в Україні та територіальне управління	24	4	4	–	–	16	24	2	2	–	–	12
2.	Державна регіональна політика в Україні	24	4	4	–	–	16	24	2	2	–	–	12
3.	Становлення та розвиток системи місцевого самоврядування	24	4	4			16	24	2	2	-	-	30
4.	Місцевий економічний розвиток	24	4	4	–	–	16	24	2	2	–	–	30
5.	Результативність і ефективність територіального управління	24	2	2	–	–	20	24	-	-	–	–	20
	Усього годин:	120	18	18	–	–	84	120	8	8	–	–	104

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної і заочної форм навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Студенти денної і заочної форм навчання можуть виконувати індивідуальні завдання у формі проектної пропозиції.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація;
- 3) проблемна лекція (дискусія).

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове(у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

Структура екзаменаційного білету включає 2 теоретичних питання та 10 тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рисунку:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань, визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1 Базові джерела

1. Алексєєв В.М. Суспільство та держава: управлінські взаємовідносини: [моногр.]. / В.М. Алексєєв. – Чернівці: Технодрук, 2012. – 344 с.
2. Войтенко А.Б. Децентралізація та реформування місцевого самоврядування: навч. посіб. / А.Б. Войтенко. - Київ : Ліра-К, 2020. - 469 с.
3. Ворона П.В. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: навчально-методичний посібник / П.В. Ворона; Міністерство освіти і науки України. - 2-е вид., перероб. - Полтава: ПП Шевченко, 2010. - 98 с.
4. Енциклопедичний словник з державного управління [Електронний ресурс] / уклад. Ю.П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко. - К. : НАДУ, 2010. - 820 с.
5. Європейська хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036.
6. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради. 1996. – № 30. – Ст. 141.
7. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.
8. Лелеченко А.П. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А.П. Лелеченко, О.І. Васильєва, В.С. Куйбіда, А.Ф. Ткачук] – К.: 2017. – 110 с.
9. Місцеве самоврядування: підручник / [О.В. Берданова та ін. ; за ред. В.М. Вакуленка, Ю.Ф. Дехтяренка, В.С. Куйбіди] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Київ : НАДУ, 2019. - 671 с.
10. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
11. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.
12. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // ВВРУ. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
13. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 р. № 1508-VII / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.

7.2 Допоміжні джерела

14. Ажажа М.А. Зарубіжний досвід регіонального економічного розвитку: інновації, екосистема, місцеве самоврядування [Електронний ресурс] / М. А. Ажажа, О. О. Фурсін, О. М. Венгер // Humanities studies. - 2022. - Вип. 11. - С. 169-183. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/humst_2022_11_20.
15. Бедрій Р. Організаційно-правове забезпечення місцевого економічного розвитку в умовах війни в Україні [Електронний ресурс] / Р. Бедрій // Вісник Львівського університету. Серія юридична. - 2023. - Вип. 76. - С. 115-124. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2023_76_14.
16. Блажівська М.А. Особливості впровадження публічно-управлінських механізмів розвитку територіальних громад [Електронний ресурс] / М. А. Блажівська // Теорія та практика державного управління. - 2020. - Вип. 1. - С. 180-189. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2020_1_24.
17. Бурик З.М. Розвиток регіонів та об'єднаних територіальних громад у контексті децентралізації [Електронний ресурс] / З. М. Бурик // Інвестиції: практика та досвід. - 2020. - № 23. - С. 85-90.
1. Бюджетний Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Волосюк М.В. Концептуалізація забезпечення місцевого економічного розвитку: зарубіжний досвід і можливості його адаптації в Україні [Електронний ресурс] / М. В.

- Волосюк // Бізнес Інформ. - 2022. - № 12. - С. 154-163. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2022_12_20.
3. Вяткін К.І. Нормативно-законодавчі основи територіального розвитку [Електронний ресурс] / К.І. Вяткін // Містобудування та територіальне планування. - 2020. - Вип. 72. - С. 30-40. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MTP_2020_72_6.
 4. Двігун А.О. Адміністративно-територіальна реформа в Україні: інституціональні та організаційні заходи завершення [Електронний ресурс] / А. О. Двігун // Фінанси України. - 2020. - № 9. - С. 15-23. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2020_9_4.
 5. Демчук В. Стан нормативно-правового регулювання міжвідомчої взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / В. Демчук // Науковий вісник: державне управління. - 2021. - № 1. - С. 98-119. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nauvisdu_2021_1_8.
 6. Дорофєєв О.В. Напрями формування співпраці територіальних громад у сфері забезпечення місцевого економічного розвитку [Електронний ресурс] / О.В. Дорофєєв // Бізнес Інформ. - 2023. - № 1. - С. 68-73. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2023_1_11.
 7. Дробуш І.В. Реформування місцевого самоврядування в Україні: пошук оптимальної моделі в контексті євроінтеграційного процесу [Електронний ресурс] / І.В. Дробуш // Аналітично-порівняльне правознавство. - 2021. - № 1. - С. 16-21. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anpror_2021_1_5.
 8. Ісаєва Н.К. Розвиток правових засад фінансової діяльності органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні [Електронний ресурс] / Н.К. Ісаєва // Правова держава. - 2020. - Вип. 3. - С. 325-332. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PrDe_2020_3_36.
 9. Ковальський М.Р. Теоретичні підходи до публічного управління територіальним розвитком [Електронний ресурс] / М.Р. Ковальський // Інвестиції: практика та досвід. - 2021. - № 18. - С. 85-91.
 10. Ковтун І.Б., Терещенко Т.В. Теоретичні аспекти формування економічного потенціалу територіальної громади: синергетичний підхід // Наука. Технології. Інновації. – 2021. - № 3 (19). - С. 3-9.
 11. Ковтун І.Б., Юричина І.А. Актуальні питання стратегічного планування місцевого економічного розвитку Хмельницької області // Університетські наукові записки. – 2021. - № 1 (79) – С. 206-216.
 12. Костюніна Ю.О. Концептуальний підхід до процесу публічного управління соціально-економічним розвитком території [Електронний ресурс] / Ю.О. Костюніна // Інвестиції: практика та досвід. - 2021. - № 16. - С. 124-129.
 13. Крайник О.П. Напрями реалізації державної політики регіонального та місцевого економічного розвитку в умовах децентралізації [Електронний ресурс] / О.П. Крайник // Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». - 2022. - № 21. - С. 7-11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2022_21_3.
 14. Крайник О.П. Напрями підвищення ефективності управління територіальною громадою [Електронний ресурс] / О. П. Крайник // Ефективність державного управління. - 2021. - Вип. 1. - С. 192-201. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2021_1_17.
 15. Кройтор А. Принципи реформування муніципального управління та місцевого самоврядування в Україні в контексті євроінтеграції [Електронний ресурс] / А. Кройтор // Evropský politický a právní diskurz. - 2020. - Sv. 7, Vyd. 3. - С. 157-163. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpopr_2020_7_3_24.
 16. Ладиченко В.В. Статус і повноваження виконавчого комітету в системі місцевого самоврядування України [Електронний ресурс] / В.В. Ладиченко, Ю.П. Максименко // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2021. - № 2. - С. 37-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2021_2_6.
 17. Луцков В.О. Сутність та диференціація форм безпосередньої участі територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / В. О. Луцков,

- О.В. Олькіна // Журнал східноєвропейського права. - 2021. - № 86. - С. 41-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2021_86_9.
18. Любченко П.М. Муніципальне право: підручник / П.М. Любченко; НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування Нац. акад. прав. наук України. - Харків : Право, 2019. - 510 с.
 19. Мішина М.В. Органи самоорганізації населення у контексті теорій про природу місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / М.В. Мішина // Аналітично-порівняльне правознавство. - 2021. - № 1. - С. 26-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anprogr_2021_1_7.
 20. Моргун В.В. Удосконалення фінансової основи місцевого самоврядування в контексті децентралізації, реалізації бюджетної та податкової політики держави [Електронний ресурс] / В.В. Моргун // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. - 2020. - № 1. - С. 25-32. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2020_1_5.
 21. Мостовенко О.О. Децентралізація та місцеве самоврядування [Електронний ресурс] / О.О. Мостовенко, М.М. Зінченко // Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. - 2021. - Вип. 47 (2). - С. 64-71. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/shpebfrv_2021_47\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/shpebfrv_2021_47(2)_9).
 22. Оленковська Л.П. Виконкоми в системі місцевого самоврядування – необхідність чи атавізм? [Електронний ресурс] / Л.П. Оленковська, О.В. Проніна // Вісник Херсонського національного технічного університету. - 2021. - № 2. - С. 143-149. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtu_2021_2_20.
 23. Патицька Х.О. Практичні аспекти формування спроможних територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації: ризики та шляхи їх нівелювання [Електронний ресурс] / Х.О. Патицька, В.М. Коваль // Проблеми економіки. - 2020. - № 1. - С. 113-122. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PeKon_2020_1_15.
 24. Петренко Л.М. Спроможність територіальних громад фінансово забезпечити інвестиційний розвиток регіону [Електронний ресурс] / Л.М. Петренко // Науковий вісник Льотної академії. Серія : Економіка, менеджмент та право. - 2020. - Вип. 2. - С. 91-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sbfaseml_2020_2_12.
 25. Петрик І.В. Особливості місцевого економічного розвитку об'єднаних територіальних громад [Електронний ресурс] / І.В. Петрик, К.О. Горобець, М.Д. Даценко // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2022. - № 1. - С. 41-45. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2022_1_8.
 26. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
 27. Попадинець І.Р. Управління процесом децентралізації державної влади і розвитку місцевого самоврядування в Україні [Електронний ресурс] / І.Р. Попадинець // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Публічне управління та адміністрування. - 2022. - Т. 33 (72), № 3. - С. 169-173. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvupa_2022_33\(72\)_3_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvupa_2022_33(72)_3_30).
 28. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства: Закон України від 09.04.2015 р. № 320-VIII / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/320-viii>.
 29. Пухтинський М.О. Територіальне врядування в Україні: конституційно-правові основи [Електронний ресурс] / М.О. Пухтинський // Правова держава. - 2020. - Вип. 31. - С. 202-210. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PrDe_2020_3_23.
 30. Пухтинський М.О. Трансформація місцевого самоврядування в контексті децентралізації публічної влади унітарної України [Електронний ресурс] / М.О. Пухтинський // Альманах права. - 2020. - Вип. 11. - С. 319-326. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap_2020_11_56.
 31. Сембер С.В. Активізація міжсекторного партнерства: вектор розвитку та роль органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / С.В. Сембер, Я.М. Бойко, Н.М. Гапак // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2022. - Вип. 2. - С. 85-90. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2022_2_14.

32. Семигуліна І.Б. Теоретичні аспекти просторового розвитку: аналіз світового досвіду формування системи управління територіями [Електронний ресурс] / І.Б. Семигуліна // Бізнес Інформ. - 2021. - № 7. - С. 6-14.
33. Сенишин Н.В. Концепція територіальної організації влади в сучасному публічному врядуванні: категоріально-понятійний аналіз [Електронний ресурс] / Н.В. Сенишин // Державне управління: удосконалення та розвиток. - 2019. - № 10. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2019_10_17.
34. Сенкевич О.Ф. Цифрова трансформація територіальних управлінських систем: напрями та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / О.Ф. Сенкевич, Д.С. Войт // Причорноморські економічні студії. - 2020. - Вип. 52(2). - С. 81-85. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2020_52\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2020_52(2)_15).
35. Сірик З.О. Фінансова децентралізація як передумова нарощення потенціалу місцевого самоврядування в Україні [Електронний ресурс] / З.О. Сірик // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2020. - Вип. 1. - С. 10-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepsru_2020_1_4.
36. Степанюк А.В. Роль фінансової децентралізації в управлінні системою фінансів місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / А.В. Степанюк // Інвестиції: практика та досвід. - 2020. - № 3. - С. 83-87.
37. Стойка А.В. Фінансова децентралізація як чинник сталого територіального розвитку [Електронний ресурс] / А.В. Стойка, А.О. Чечель, О.І. Головіна // Менеджер. - 2020. - № 1. - С. 60-77. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzhm_2020_1_6.
38. Удод Є. Програмування розвитку місцевого самоврядування: регіональний досвід і сучасні виклики [Електронний ресурс] / Є. Удод // Аспекти публічного управління. - 2020. - Т. 8, № 2. - С. 131-140. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aspulup_2020_8_2_16.
39. Химинець В.В. Адаптація стратегування регіонального та місцевого розвитку до військово-політичних викликів [Електронний ресурс] / В.В. Химинець, А.А. Головка, І. Синетар, К. Дзюкевіч // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2022. - Вип. 43. - С. 150-154. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2022_43_28.
40. Черниш О.І. Особливості реалізації механізму державного управління розвитком територій в умовах децентралізації [Електронний ресурс] / О.І. Черниш // Менеджер. - 2020. - № 1. - С. 78-89. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzhm_2020_1_7.
41. Чернихівська А.В. Концептуальні засади сталого розвитку місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / А. В. Чернихівська // Проблеми економіки. - 2020. - № 3. - С. 112-117.
42. Ярошенко І.В. Публічне управління територіями: аналіз теоретичних підходів та моделей функціонування місцевого самоврядування у світі [Електронний ресурс] / І.В. Ярошенко, І.Б. Семигуліна // Бізнес Інформ. - 2021. - № 6. - С. 28-37.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> -Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> -Веб-портал Адміністрації Президента України
3. <https://decentralization.gov.ua/>
4. <http://nbuv.gov.ua/> -Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
5. <http://gntb.gov.ua/ua/> -Веб-сайт Державної науково-технічної бібліотеки України
6. <http://www.ounb.km.ua/> -Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
7. <http://www.adm.km.ua/> -Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
8. <http://km-oblrada.gov.ua/> -Веб-сайт Хмельницької обласної ради
9. <http://www.khmelnysky.com/> -Веб-сайт Хмельницької міської ради
10. <http://www.univer.km.ua/> -Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
11. <http://pidruchniki.com/> - Навчальні матеріали онлайн

ОНОВЛЕНО

Перша проректорка, доцентка кафедри
публічного управління та адміністрування,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка

«10» лютого 2022 року

_____ Ірина КОВТУН

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування

«11» лютого 2022 року, протокол № 7

Завідувач кафедри, доктор наук з державного
управління, кандидат економічних наук,
доцент

«11» лютого 2022 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

ОНОВЛЕНО

Перша проректорка, доцентка кафедри
публічного управління та адміністрування,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка

«12» січня 2024 року

_____ Ірина КОВТУН

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування

«15» січня 2024 року, протокол № 7

Завідувач кафедри, доктор наук з державного
управління, кандидат економічних наук,
професор

«15» січня 2024 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ